

žalobkyně podáním zřejmě neodůvodněných opravných prostředků snažila se oddalovati právní moc usnesení o rozluce, nedalo by se srovnati s požadavkem slušnosti, aby se jí za to poskytovalo výjimečné dobrodiní výživného podle uvedeného dvorního dekretu.

Čís. 7963.

V řízení o žalobě o zmatečnost soudní výpovědi z bytu neplatí kratší lhůty § 575 c. ř. s.

I vyšší soudy, na něž došla věc přípustným opravným prostředkem, jsou povinny z úřadu zkoumati, zda se žaloba o zmatečnost (o obnovu) opírá o zákonný důvod a zda byla podána v zákonné lhůtě, nejsouce vázány ani tím, zda strany v přípravných spisech opravného řízení vytýkají výslovně onen nedostatek, aniž právním názorem, který snad o včasnosti žaloby vyslovily nižší soudy v důvodech rozhodnutí ve věci samé.

Lhůtu k žalobě o zmatečnost soudní výpovědi z bytu dlužno počítati od doručení výpovědi opatrovníku strany nezpůsobilé ku sporu, jenž navrhl výpověď, třebas bez svolení opatrovnického soudu. Okolnost, že opatrovník navrhl výpověď bez svolení opatrovnického soudu, nepřichází v úvahu při posuzování otázky, zda byla žaloba podána včas.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1928, Rv I 561/28.)

Žalobkyně, zbavená svéprávnosti pro choromyslnost, domáhala se žalobou, by byla prohlášena za zmatečnou výpověď z bytu daná žalobkyní žalovaným, ježto ji dal opatrovník žalobkyně, nevyžádav si svolení opatrovnického soudu. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby v podstatě z toho důvodu, že výpověď z bytu v tomto případě vyžadovala schválení opatrovnického soudu. Námitku odpůrkyně odvolatelů, že odvolání bylo podáno opožděně, ježto prý jde o věc nájemní a lhůta k odvolání byla tudíž pouze osmidenní, vyvrátil o d v o l a c í s o u d v d ů v o d e c h takto: Vzhledem k vytýkanému opoždění odvolání, musil se soud zabývati předem touto formální otázkou a zaujati k ní stanovisko. Přihlížeje k ustanovení § 533 c. ř. s., jenž se pro řízení o žalobě pro zmatečnost dovolává předpisů I.—IV. části soudního řádu, kdežto části VI., v níž jest právě předpis stanovící pro nájemné věci kratší odvolací lhůtu (§ 575 c. ř. s.), úplně pomíjí, nesdílí odvolací soud právní názor žalující strany v odvolacím sdělení a má naopak za to, že v řízení o žalobě pro zmatečnost platí pravidelná odvolací lhůta čtrnácti dnů (§ 464 c. ř. s.), třebas šlo o věc nájemní. Tento právní názor zastává jednotejně i judikatura (srovnej judikát nejvyššího soudu ve Vídni čís. 225 uveř. v Právniku 1915 (675). Odvolání ve lhůtě čtrnáctidenní podané bylo tudíž podáno včas.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a odmítl žalobu.

D ů v o d y:

Odpůrkyně dovolatelů vytýká, že v tomto sporu platí lhůty § 575 první odstavec c. ř. s. a že jest proto opožděno dovolání podané třináctého dne po doručení odvolacího rozsudku. Ale již odvolací soud správně dovodil, že kratší lhůty § 575 první odstavec c. ř. s. tu neplatí, a stačí v té příčině odkázati žalobkyni na vývody napadeného rozsudku.

Jest se dále obíratí otázkou, zda tato žaloba pro zmatečnost byla podána včas. Jak žaloba pro zmatečnost, tak i žaloba o obnovu nazývají se mimořádnými právními prostředky a jejich přípustnost jest vázána na zvláštní podmínky jen pro tyto žaloby platící. Zejména v § 536 c. ř. s. jsou stanoveny zvláštní náležitosti, který již žaloba sama má míti, a v § 538 c. ř. s. jest stanovena zvláštní sankce na to, nevyhovuje-li žaloba požadavkům v tomto § uvedeným. Podle § 538 c. ř. s. má totiž soud dříve, než položí rok k ústnímu jednání, zkoumati, zda se žaloba opírá o některý zákonný důvod odporování a zda jest podána v zákonné lhůtě; není-li splněn některý z těchto dvou požadavků, má býti žaloba usnesením odmítnuta jako nehodící se k tomu, by byl o ní položen rok pro ústní jednání. Vyjde-li tento nedostatek najevo teprve při ústním jednání, jest podle § 543 c. ř. s. žalobu rovněž odmítnouti usnesením. Zejména z předpisu § 543 c. ř. s. plyne, že procesní soud má v každém období sporu z povinnosti úřední, tudíž i bez námítky stran, přihlížeti k tomu, zda jsou splněny ony dva požadavky. Jde tu o tak podstatné požadavky těchto žalob, že žaloby tyto nemohou vůbec obstáti, není-li tu těchto náležitostí. Z toho plyne, že i vyšší soudy, na něž věc došla přípustným opravným prostředkem, mají povinnost zkoumati, zda tu jsou ony náležitosti, a samo sebou se rozumí, že při této své činnosti nejsou vázány ani tím, zda strany v přípravných spisech opravného řízení vytýkají výslovně nedostatek v tomto směru, aniž právním názorem, který o včasnosti žaloby snad vyslovily soudy nižších stolic v důvodech rozsudků, jimiž rozhodly ve věci samé. Jinak by byly otevřeny dveře k obcházení zákona. Zejména v souzeném případě není dovolací soud vázán názorem soudu první stolice vysloveným pouze v rozsudečných důvodech o včasnosti žaloby pro zmatečnost, a nerozhodno jest, že odvolací soud, vyřizuje jen výslovně uplatněné odvolací důvody, nevzal již otázku včasnosti žaloby z moci úřední na přetřes. Věc se má jako při otázce, zda při určovací žalobě jest tu zájem na brzkém rozhodnutí sporu po rozumu § 228 c. ř. s. Z obsahu žaloby jest patrné, že jest opřena o důvod zmatečnosti podle § 529 čís. 2 c. ř. s. V tomto směru jest vyhověno předpisu § 536 čís. 2 a § 538 c. ř. s. Jinak má se však věc, pokud jde o včasnost žaloby. Podle § 534 odstavec první a odstavec druhý čís. 2 c. ř. s. jest žalobu podati do měsíce ode dne, co bylo rozhodnutí doručeno zákonnému zástupci strany nezpůsobilé ku sporu, při čemž lhůta nepočíná běžeti dříve, než ono rozhodnutí nabylo právní moci. Zde jde o soudní výpověď z bytu, kterou navrhl tehdejší opatrovník žalobkyně Přemysl P., ovšem bez svolení opatrovníckého soudu, a soudní usnesení bylo doručeno opatrovníku dne 14. října 1926 k ruce

Dr. Bedřicha L-a vykázaného plnou mocí opatrovníka ze dne 14. října 1926. Od tohoto doručení jest tudíž čítati právní moc soudního usnesení, jímž byla výpověď vyřízena, a od takto založené pravomoci tohoto usnesení jest posuzovati včasnost nynější žaloby pro zmatečnost. Ježto žaloba pro zmatečnost byla podána až v lednu 1927, nebyla podána včas a měla býti již v první stolici odmítnuta. Když se tak nestalo, bylo zrušením rozsudků obou nižších soudů učiniti tak v řízení před třetí stolicí. Prvý soudce sice praví, že Přemysl P. byl prý jen formálně opatrovníkem, ale ne ve skutečnosti, poněvadž úřad nevykonával a činži nevybíral ani neplatil. Tyto okolnosti by mohly míti význam pro náhradní nárok proti opatrovníku z nepořádného vedení úřadu opatrovnického. Ale z okolností těch neplyne, že žalobkyně v době doručení usnesení neměla zákonného zástupce. Okolnost, že zákonný zástupce neměl zvláštního schválení podle § 233 obč. zák. k tomu, by podal návrh na soudní výpověď z bytu, nepřichází v úvahu při posuzování otázky, zda žaloba byla podána včas, nýbrž bylo by se touto okolností obíratí teprve při jednání o žalobě ve věci samé.

Čís. 7964.

Pozemková reforma.

Tím, že se staropensisté vzdali nároku na zajištění proti majiteli zabraného majetku, není dotčeno právo a povinnost Státního pozemkového úřadu pečovati o zajištění; vzdání se působí i proti němu jen, když je schváli.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1928, R II 129/28.)

Do usnesení, jímž byl proveden rozvrh přejímací ceny, stěžoval si dosavadní majitel velkostatku. **R e k u r s n í s o u d** rekursu nevyhověl. **D ů v o d y:** Dosavadní majitel velkostatku vytýká usnesení prvního soudu, že první soud přikázal v pořadí knihovním Státnímu pozemkovému úřadu na částečné krytí nároku na zajištění staropensistů velkostatku vypočteného na 32.130 Kč zbytek přejímací ceny 10.892 Kč 32 h, ačkoliv staropensisté přihlášku nepodali a zvláštním podáním ze dne 21. dubna 1927 prohlásili, že zajištění svých požitků nežádají, poněvadž se jim vlastník velkostatku zavázal, že jim bude jejich dosavadní důchody vždy řádně vypláceti. Stížnost poukazuje na to, že Státní pozemkový úřad neměl práva přihlašovati nárok na zajištění, a navrhuje, by odporu vlastníka proti přihlášce Státního pozemkového úřadu bylo vyhověno a tato přihláška odmítnuta a by zbytek přejímací ceny s úroky přikázán byl na další úhradu dávky z majetku a z přírůstků k němu k rukám berního úřadu. Stížnost není odůvodněna. Stěžovatel jest toho názoru, že na tento nárok při rozvrhu přejímací ceny neměl býti vzat ohled z důvodu shora uvedeného. Avšak názor tento jest mylný. V prohlášení ze dne 21. dubna 1927 prohlásili sice staropensisté, že nežádají zajištění svých nároků na zajištění jim podle § 3 zákona ze dne 12. února 1920,